

RESTAURÁLTÁKA KINCSES VÁROS NEOLÓG ZSIDÓ TEMPLOMÁT, AMELYBEN KIÁLLÍTÓTÉR IS MŰKÖDIK MAJD

Megújult Kolozsvár egyetlen működő zsinagógája

Kívül-belül megújult a kolozsvári neológ zsinagóga, amelyet a korábbi tervek szerint május 20-án avattak és szenteltek volna fel. Az épületben kiállítóteret is működik majd, valamint a zsinagóga mellett kulturális központ – mondta el a Krónikának Schwartz Róbert, a kolozsvári zsidó hitközség elnöke.

» KISS JUDIT

Teljesen felújították a kolozsvári neológ zsinagógát, amely jelenleg az egyetlen működő zsinagóga a városban, egyúttal a haláltáborokban elpusztult észak-erdélyi zsidóság emléktemploma. A Horea úton található, 1886–1887-ben épített, mór stílusú zsidó templomába a helyi zsidóság történetét felidéző kiállítóteret is terveznek. Napjainkban a kolozsvári hitközségnek – amely tagja a Romániai Zsidó Hitközségek Föderációjának – 400-nál több tagja van, ezen kívül többtucatnyian vannak, akik szimpatizánsai a hitközségnek, annak ellenére, hogy származásilag nem zsidók – mondta el a Krónikának Schwartz Róbert, a kolozsvári zsidó hitközség elnöke. A felújított épületet május 20-án avatták és szentelték volna fel, azonban a járványhelyzet miatt elhalasztották az ünnepséget. Schwartz Róbert kifejtette, a felújítás utolsó, szépítési és javítási szakaszát nem tudták még befejezni, nagyszabású avatót akartak tartani izraeli, magyarországi vendégekkel, nagykövetségekkel.

Telket adtak el, hogy renoválhassanak

„Kolozsvár zsidósága életében ez jelentős lépés lett volna, mert a második világháború utáni,

A kincses városbeli neológ zsinagógát 1947-ben építették újjá, azóta most restaurálták először

1947-es újjáépítés óta semmiféle komolyabb munkálatot nem végeztek a zsinagógán” – mondta el Schwartz Róbert. A Hegner Izidor vasúti mérnök tervei alapján a Horváth testvérek és Reményik Károly cége által épített zsinagógát 1912-ben felújították. 1927. december 7-én antiszemita diákok dúlták fel: a padokat összetörték, és a Tóra-tekerceket az utcán elégették. 1944. június 2-án a várost ért légitámadás során a templom is bombatalálatot kapott. 1947-ben nyílt meg újra; az újjáépítés Lengyel Sámuel tervein alapult. „A zsinagóga mostanra eléggé leromlott állapotba került statikailag és esztétikailag is, ezért teljes mértékben restaurálni kellett. A bútorzatot, padokat, a Tóra-szekrényt, a lámpákat is felújítottuk, javították a fűtést, a villanyhálózatot” – mondta el a hitközség vezetője. Kifejtette, nagyon sok

helyre próbáltak fordulni támogatásért. „2011-ben határoztuk el, hogy a Horea úti telken zsidó közösségi központot alakítunk ki, amelyben kulturális központ, étkezdé, irodák, orvosi rendelő működne. Évekig tartott a felmérés, adománygyűjtés, de nem jártunk sikerrel a támogatást illetően” – mondta Schwartz. Hozzátette, európai uniós pályázatot nyújtottak be, amire papírforma szerint rábólintottak, de aztán belekötöttek bagatell dolgokba, mondvacsinált okokból visszautasították. „A kulturális minisztérium minimális mértékben támogatott, ami a javítás egytizedére sem lett volna elég, a Romániai Zsidó Hitközségek Föderációja nem tudott fizetni. Magyarországról kaptunk szóbeli komoly ígéretet, két pályázatot is benyújtottunk, de a bukaresti föderáció elutasította: mondván, hogy a kolozsvári

hitközségnek nincs szüksége a magyarországi támogatásra” – ecsetelte a vezető. Mint mondta, a Tordai úton található egyetlen telküket adták végül el, amit a háború előtti zsidó hitközségtől örökölték, így tudták elvégezni a felújítást.

Bemutadják a kincses városi zsidóság múltját

A Horea úti épületben a földszinten kap helyet maga a kultikus hely, és az emeleti részen, amely a neológ zsinagógákban annak idején a nőknek volt fenntartva, kiállítóteret hoznak létre elég nagy felületen. „A kolozsvári zsidóság múltját mutatjuk itt be. Kilenc éve minden második évben tartottunk egy tudományos szimpóziumot: előadások hangzottak el a helybeli zsidó művészekről, orvosokról, a Zsidicről, azaz a kolozsvári zsidó gimnáziumról. Ezek anyagát

is felhasználva mutatnánk be a zsidóságot szövegek, képek, muzeális tárgyak felsorakoztatásával. Látható lesz régi Tóra, Tóratartó szekrény, és más tárgyi emlékek, amik a városbeli zsidóságtól maradtak a zsinagógában” – mondta Schwartz. A hivatalos, nagyszabású megnyitó időpontját egyelőre még nem lehet tudni, de Schwartz Róbert reményét fejezte ki, hogy egy kisebb kaliberű megnyitót tarthatnak a zsidó újév, a Rós hásáná alkalmával, szeptember 18-án. Schwartz Róbert arra is kitért, úgy tervezik, jövő év elejére elkészülne a kulturális központ, ami a zsinagóga mögötti épületben kap helyet. Itt 90 férőhelyes előadóterem, könyvtár létesül, az épület felújítása nagy iramban folyik.

A Zsidó Világkongresszus hivatalos kimutatása szerint 1941-ben Kolozsvár 110 956 lakója közül 16 763 volt zsidó származású, azaz a város lakosságának több mint 15 százaléka. A máso-

FERENCZSABA-LEVENTE

» A zsinagógában a földszinten kap helyet maga a kultikus hely, és az emeleti részen, amely a neológ zsinagógákban annak idején a nőknek volt fenntartva, kiállítóteret hoznak létre elég nagy felületen, itt a kolozsvári zsidóság múltját mutatják be.

dik világháború alatt összesen 16 148 személyt deportáltak. 1944. október 11-én a városban mindössze kb. 80 zsidó élt, akiknek bujkálással sikerült megmenekülniük. Még majdnem egy évnek kellett eltelnie, amíg megkezdődött a zsidók visszatérése Kolozsvárra. 1945 után számuk hozzávetőlegesen ezerre tehető volt.

MINDIG VAN TÁMASZODI

Bálint Benczédi Ferenc:
A ránk nehezedett gondokat a bennünk lakozó Isteni lélek tudja ellensúlyozni

Mindig van támaszod!

„Az elmúlt hónapok küzdelme a koronavírussal próbára tett egyént és közösséget egyaránt. A gyönyörű tavaszi megújodást is bentről, az ablakon át szemlélhettük csak. Megszűntek a közösségi találkozások, üresek maradtak az előadótermek, az iskolák, a színházak, a templomok, de az élet nem állt meg – szól a hívekhez Bálint Benczédi Ferenc, a Magyar Unitárius Egyház püspöke.

„Minden erőnkkel és tudásunkkal azon vagyunk, hogy ezt a helyzetet elviselhetőbbé tudjuk tenni. Sokan a munkahelyüket veszítették el, és a családi életük anyagi alapja megingott, veszélybe került. Az előírásoknak megfelelően igyekeztünk átrendezni életünk mindennapjait, hogy visszazorítsuk a fertőzés terjedését.

Testünk és lelkünk megpróbáltatásait a bezártságban igyekeztünk enyhíteni. Minden embertársunk a maga módján próbált ezen a helyzeten javítani. Nagyobb odaadással és egymásra odafigyeléssel teltek napjaink, bizva és reménykedve, hogy lelassul terjedése a vírusnak és megáll. Ez a kényszerszabadság sok lelki problémát is felszínre hozott. Elcsendesedve önvizsgálatot tartunk, és fel kell fedeznünk, hogy a ránk nehezedett egzisztenciális gondokat a bennünk lakozó Isteni lélek tudja ellensúlyozni.

Pünkösöd ünnepére készülünk, és ezt minden ember észre kell vegye. Bármennyire is törékeny és múlandó az emberi életünk, a lelket meg ne öljük! A lelket reménnyel, örömmel és szeretettel kell erősíteni, megtölteni minden nap. A mellettünk élő embertárs ettől is erőt kap ebben a küzdelemben.”

Előkerült tárgyak Auschwitzban

» HÍRÖSSZEFOGLALÓ

Elrejtett használati tárgyakat, késeket, villákat, ollókat és szerszámokat találtak a hajdani auschwitzi náci koncentrációs tábor 17-es blokkjának kéményében – írta az MTI a BBC-re hivatkozva. A táborban elhelyezkedő 17-es blokkról úgy tudni, a mesterségekhez értő rabokat tartották ott fogva. A blokkot a nemzetiszocializmus áldozatainak osztrák nemzeti alapja készíti elő egy kiállításra. A munkások még áprilisban dolgoztak egy kéménykürtön, melynek belsejében a tárgyakat megtalálták. Kiemelték és dokumentálták őket, mielőtt az auschwitzi múzeumba kerültek volna.

Egyelőre nem tudni, miért rejtették el a rabok a tárgyakat. Az osztrák szervezet közleménye szerint a lehetséges okok között a ruhák készítése és javítása, lakatosmunkák végzése, szökés előkészítése vagy a más rabokkal való csere is szerepelhet. A második világháború idején a német megszállás alatt álló Lengyelország déli részén hozták létre a náci az auschwitzi koncentrációs tábor, az európai zsidók megsemmisítésének központját, ahol szisztematikusan meggyilkoltak 1,1 millió embert. A kivégzett zsidók 1/6-a ebben a táborban vesztette életét. Továbbá érkezett még megközelítőleg 150 ezer lengyel, 23 ezer cigány, 15 ezer szovjet fogoly.